

ՍՈՎ.ՌՐԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՌՈՒՐԵԱՆԻ ԱՓՈՒՆԵՆՔ
ՀԱՅՐԵՆՆԱԿԱՆ ՄԸ ԶԱՅՆ

Գաւառացի Հայուն կրած հարբստա-
հարութեանց և զրկանաց վրայ վաղուց
է որ Պոլսոյ ազգային օրագիրները սկը-
սած են գրել. բայց տակաւին մինչեւ
հիմա լոյս մը չերեւաց. թէ և երեսի-
խանական ժողովոյ ուշադրութենէն այս
խնդիրը չէ վրիպած և շարունակ եր-
կաւ և ապարդիւն վիճաբանութիւն-
ներ կընէ. բայց և այնպէս ցարդ չտե-
սանք այս կենսական խնդրոյ կարգադ-
րութիւնը, որով և գաւառացի Հայուն
կենաց ապահովութեան մասին դար-
ման մը մատուցուէր. և մինչդեռ կեդ-
րոնը իր ամեն նստի մէջ վիճաբանու-
թեամբ միայն կիրք կը յագեցնէ, աս-
դին խեղճ գաւառացին ակնդէտ պա-
տիր և սնտիր յոյսերով իր կրած տա-
ժանելի նեղութեանց կը համբերէ: Ու-
ղորմելի վիճակ:

Այս կարգէն է այժմ Շիրակայ Նա-
հանգն ալ՝ որ իր վիճակի բարեփոխան
անտարբեր կեցած վարչութենէն կըս-
պասէ իր անդորրութիւնը, և կը հա-
մարձակիմ ըսելու թէ նիւթագէտ և
բարոյապէս Հայաստանի ամեն գաւառ-
ներէն աւելի խեղճ և կարեկցութեան
արժանի վիճակի մը մէջ կը գտուի.
վասն զի փրատ, Պարսիկ, Չերքէզ շատ
կը գտնուին, արձակ և ազատ ամեն
տեսակ նեղութիւններ խեղճ գիւղացիին
գլխուն կը տեղան: Ճանապարհի մէջը
Հայ անցորդի ինչքը կը յափշտակեն,
խակ խեղճ գիւղացիի գտնուին՝ նոյա
կեանքն կը բառնան: Գիւղերն աներ-
կիւղ և մինչեւ իսկ ցերեկ ատեն տու-
ներ մտնալով եզ, ոչխար, և ինչ որ ե-
րեւի անմիջապէս կառնեն կը քարեն.
ինչպէս այս տարի ճալայ անուն գիւ-
ղի մէջէն 32 ձի մէկէն առին տարին.
տանողն ալ անծանօթ մարդիկ չէին,
բայց պէյեր են. . . խեղճ ժողովուրդ-
երկար օրեր պարտապ տեղ տեղոյս կա-
ռաւարութեան դուռը երթալով գա-
լով ոտք մաշեցուցին:

Վերջապէս որք ըսեմ. Շիրակայ վի-
ճակը՝ որ Ռուսիոյ սահմանագլուխ ըլ-
ծուած համար անդորր և ապահով կար-
թուած ժամանակը, դարձեալ 71 թը-
ուականի մէջ 10 էն աւելի անձինք ըս-
պանուեցան, 40 էն աւելի անձինք ի-
րենց ունեցածը կորսնցուցին ևն. ևն:

Իսկ բարոյապէս՝ ո՛հ, կը ստելամ ը-
սելու որ 30(0) տուն Հայոց մէջ 20 ե-
րիտասարդ չկայ Այր ճանաչող, Շիրա-
կայ այն պատուական գիւղերը երբէք
դպրոց չկայ. թէպէտ Գեր. Գրիգորիս
վարդապետը քանի մը գիւղեր Եկեղե-
ցիներուն հետ Գպրոց ալ չինել տուաւ.
բայց ցաւօք սրտի պարտաւորեալ եմ
ըսելու որ հիմայ ցորենի ամբար են ը-
րած, և խեղճ Հայ մանկտին պարտա-
ւորուած է միւլ առանց ուսման, ապ-
րիւ՛ առանց ճանչնալու Քրիստոնէական
կրօնը և Աստուածը: Վասն զի քահա-
նայքն ալ չտեսեր Սաղմոս կարդալ ան-
դամ չգիտեն, արդէն գրիւ բռնելէն
բոլորովին զուրկ են և բարոյականու-
թենէն խալաւ հեռու. . . ո՛հ ինչ կը
դառնայ ուղիմն ատնոյ ժողովրդեան
վիճակը:

. . . Խմբագիր խորհիր մէյմը թէ
այսպիսի Նահանգ մը անձնուէր Հոյոմէ
մը զորիկ մեծացած ժամանակը ինչներ-
քին և տրտաքին արկտներ չունենար:
Վիճակիս առաջնորդ. Գեր. Գրիգոր-
իս վարդապետը Անիի և խօշա վանոյց
յան իրաւի յափշտակեալ կալուածները
պաշտպանելու, և նոյա ապահովու-

թեան համար է խնդիր կառավարիչ,
բայց փոխանակ զանոնք նկատողու-
թեան առնուելու կծու խօսքերով Նո-
րին գերապատուութեան խնդիրը մեր-
ժուելուն՝ կը հարկադրուի խալաւ հե-
ռանալ Տաճկաստանէն: Կարսեցին՝ որ
մեծ ցաւ կը կրէ, երբէք մտքէն չպի-
տի հանէ Անոր ազգասիրութեան յի-
շատակը: Մնամ անձնուէր Ազգիս
1872 յունվար 15

Ի կարս (Հայրենիք)
Պու պալէատէքի Հայրենիքէն նազլ
իլէ տէրն իթտիկիմիզ մէքթուպտա,
Հայաստանըն պազը մահէլէրինտէ
տէրքեար օլան զուլում ու հագարէթ-
լէր, վազաա պիր տէֆա տահա կէօ-
րինմէքոէ, վէ շիմտիլէ դատար եա-
զըլանլարը թատիգ իթմէքոէ տիր,
լաքին, պիզէ պաշըլմա տիգգաթ ի-
տիլէճէք մատուէ մէքթիւր զուլումլար
օլմաեքալ, շիւնքի արթըք գուլազլա-
րըմըք ալըշմըշ տըր, վէ պիղ անըն տէ-
ֆի շարէսինի տիւշիւնմիւշ վէ պուլում-
շուզ տուր, չէօյլէ քի, պիր գալ տէ-
ֆա թէաթրօլարտա, վէ ապիր մահէլ-
լէրտէ Կէօք Հայաստան պաղըլըլըք, վէ
50-60 քիլոտէ կիտէր Գալաթա տա Ս.
Լուսաւորիլ քիլիսէսինտէ ուզուն ու-
զուն մէճլիսլէր վէ թէզէքթիւրլէր վէ
միւնատէլէլէր իտէրիզ, պիթէր կիտէր
իլա, մէքթիւր զուլում վէ հագարէթ-
լէրին սէպէպի հագքքըք տըր, նասըլ
քի մէքթիւր մէքթուպտա սէրահէթէն
պիլտիլիմիշ տիր, չէօյլէ քի, իւշ պին
խանէ Հայ պուլուման պիր մահէլլա-
տիւզ օլումադ պիլիր եալընըք 20 քի-
շի պուլումադտա իմիշ, պէօյլէ պիր
էհալի, եապանիլէր իլինտէ պուլու-
նուպտա, եապանիլէր կիպիլեալամադ,
վէ չէհրիլէր թատար, վէ չէհրիլիլէ
լաղըմ կէլէն ուլում ու ֆիւնունուտա
թահալ իթմէք իսէ, էլպէթթէն էօյլէ
օլուր. վէպիղ տէ բաթրիգիմիզ, բաթ-
րիգխանէմիզ, երեսիփոխան էֆէնտիլէ-
րիմիզ, պէյլէրիմիզ, բաշալարըմըք, վէ
աղալարըմըք իլէ սէվիլիլիլ վէ իթթի-
խար իտէրիզ քիւլէ միլիօն միլլէթիմիզ
վար տըր տէյի, էօյլէ տէյիլ մի, վալ
քեզ քաղաք զի. . . :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱԶԳ

Առ երեսիփոխանական ընտրող խալալի
ընտրողական ժողովոյ նախորդ պաշ-
տոնական ծանուցման համեմատ թա-
ղիս հրաժարեալ երեք երեսիփոխանայ
տեղ նորիւրուն ընտրութեան առաջին
քուէարկութիւնն անցեալ կիրակի
(իւնիսուար 20) որոշեալ ժաման կա-
տարուելով քուէից բայարձակ առա-
ւելութեամբ ոչ ոք երեսիփոխան ընտ-
րուեցաւ:

Հետեւեալքար սուաւեւադոյն քուէ
ըստայոյնիլէն կրկնապատիկ թուով
հետեւեալ ցուցակը պատրաստուելով

- Միքայիլ Էֆ. Գաղմաճեան
- Պողոս » Ոսկերիլեան
- Յովհաննէս » Եղիազարեան
- Պետրոս » Փապիազեան
- Յապոբ պէյ խանտանեան
- Սարգիս Էֆ. Արապեան

Երկրորդ անգամ քուէարկութիւն
ընել որոշուեցաւ յառաջկայ մարտ
ամսոյ 5 կիրակի, առաւօտեան ժամ
3 էն մինչեւ 7, ուրիլէ անմիջապէս վեր-
ջը քուէհամարը պիտի սկսի յատենի
կեկեղեցւոյ և ի ներկայութեան ընտ-
րողական ժողովոյ:

Աւերաք չեմք համարիր յիշել որ
այս երկրորդ քուէարկութիւնն ալ ա-
ռաջինին յորեւ նման եղանակաւ կըլ-
լայ, սա՛ տարբերութեամբ որ քուէ-

արկուք այս անգամ միայն վերոյիշեալ
վեց անձանց մէջէն երեքին տալու են
քուէներն, և անոնցմէ զատ անուանց
տրուած քուէներն անընդունելի են:

Ի Գիմաց ընտրողական ժողովոյ
Խասգիւղ Նախագահ
27 փետր. 1872 Գէորգ քէնայ. Արծրունի

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

Իշ պու բազար իրթէսի կիւնիւ,
մուհարրէմին պիրինճի կիւնիւ օլմաը
միւնասիպէթի իլէ պիլ ճիւմլէ վիւքէ-
լայի ֆիլիսամ վէ մէմուրին քիրամ հա-
ղարաթը, մասպէյնի հիւմանուտա ա-
ղիմէթլէ, ըսամի թէպիրքի ինճա իլլէ-
միլլէր տիր:

— Չապթիլէ միւշիրի Ալեանագ
Մուսթաֆա վաշա հագրէթլէրի, նամի-
զաճ օլտուգլարընտան, իշ պու ճուճա
իրթէսի կիւնտէն պէրու, գոնագլա-
րընտան տիշարը չըգամամագտա տըր-
լար:

— Իշ պու բազար իրթէսի կիւնիւ,
շարք իրմէնի Գաթօլիլէրինտէն պա-
ղըլար, խարիճիլէ նազըրը Սէվէր բա-
շա հագրէթլէրինն Զընտըգլարտա վա-
զը գոնագլարընա կիւնտէ, Հասունիթ-
լէրին մաթլուպաթընա գարըք բըրօ-
թէսթօ իլլէմիլլէր տիր:

— Իշ պու բազար իրթէսի սապահը-
քը, Պողազ իշի իլէ Մարմարա տէնիլի
իւզէրինէ էօյլէ պիր գաթթ տիւման
ինմիշ տիր քի, Պողազ իշինէ վէ Ասա-
լարա իլլէյէն վարօրլար, իւշ տէօրթ
սաաթ սօնրա իլլէեհպիլիլլէր տիր:

Եւ վալ մէքթիւր սապահըք, Շիր-
քէթի խալիլիլլէն 2 նիւմէրօլու վաբօ-
րուն թալիֆէլէրինտէն պիրիսի Պէ-
շիքթաշ Էօնիւնտէ տէնիլլէ տիւշիւպ
պօղլումիւշ տուր:

Ասիթանէ 29 փետր. 1872
. . . Միւլլիլլի

Պու կիւնլէրտէ պաղը տիւքքեան-
լարտա (գարիգաթուրա) թապիր օլու-
նան ըսիմլէր կէօրիլմէքտէ վէ պուն-
լարտա ըիւթպէլու Հասուն էֆէնտի-
լէ Մօնսինեօր Զրանքինին ըսիլմիլլէր
եարըրպ թէզեթի վէ իսթիհզա իտիւ-
մէքտէ պուլումիւշ օլումպ, անճագ միւ-
մալիլլէ իլիւմանըն շու սուրէթլէ թէզեթի-
ֆի քէնտուլէրինն պիր միլլէթի ճէսի-
մէ ըուէսայը ըուհանիսի պուլումիւշ գ-
լարընտան տօլարը, նէգլի Սալթանա-
թը սէնիլլէտէ գաթման թէճիլլը պույ-
րուլամաեաճաղը տէրքեար օլումպ, է-
կէրլի պու սուրէթլէ ճէսարէթ իտէնլէր
րին քէնտուլէրինն թէզեթի վէ թահգի-
իթմիշ օլաճագլարը պէտիհի իսէ տէ,
ու մում միլլէթ նաղարընտա տալի պա-
լիսի հագարէթ կէօրիլլէրինտէն,
գապթիլլէ միւշիլլէրինն մարիֆէթ իլլէ
պունուն մուխպիլլէրի մէյտտիա չը-
գարըրպ մուսալլէյի լաղըլլէն ինճա-
սընա թարաֆը հիւ քիւմէթի Սէնիլլէտէն
սարֆը հիւմէթ վէ ինայէթ պուլումա-
ճաղը իւմիտ վէ ինթիլար օլումիւշ:

(Պու Խօլտա հագարէթլէրի պիզէ
պիր հագր գաղմամագ, վէ եալիստ
ախըք ինթիլգամ իթմիշ օլմագ օլմա-
եքպ, իլլա տարըք զարագ տիմէք օլա-
ճաղընտան շտեանը թալիլիպ ատտ ի-
տէրիլլէ)

ԻՄԱՆՈՒՅՈՒՄ

Բերա նորոգ հաստատեալ Հայկա-
կան ատենախօսութեանց առաջին շըք-
լանի երկրորդ ճառը դարձեալ Մեծ.
Յովհաննէս Էֆէնտի Միւնասիլի տա-
նը մէջ պիտի խօսի Մեծ. տօքթօր Ս.
Միւնասիլի Էֆէնտի (որ ինքն ալ յիշ-

եալ տանը մէջ միատեղ կը բնակի).
նիւթն է «Բնախօսութիւն (Ֆիզիօլոգի)
առողջապահութեան վերածեալ»: Սոյն
ծանուցմամբ անխտիր կը հրատարակուին
ըսորը Մեծ. բարեկամը ներկայ գտնը-
ւելու մարտ 1/13 չորեքշաբթի երեկոյ
ճիշտ ժամը 2 1/2 ին:

ՏՕՔԹՕՐ ԹԻԻՐԱՊԵԱՆ

Միւմալիլլէյի տօքթօր Պ. Թիւրապ-
եան, էվլէլիլիլ իգամէթ իթտիկի խա-
նէյի թէքը իլէ, Պէյօլլուտա Սագըք-
Աղաճընտա վագը Գաթօլիլլէր քիլիսէ-
սի վէ եալիստ իսթիլիլիսալանը գար-
շըքընտաքի խանէյէ նազլ իլլէտիկիւն-
տէն, վէ սալը կիւնլէրի իսթանագլարտա
Մուսալլա ճատտէսինտէ, ճիւճէ չէշ-
մէսի գարըքընտաքի սօգագտա վա-
գը 2 նիւմէրօլու էվլտէ սաաթ Դտէն
10 ա գատար խալաթ պագաճաղըն-
տան, վէ խասսէթէն քէնտուսի իլէ կէօ-
րիւշմէք իսթէյէնլէրի, ճիւմա կիւնլէ-
րի, սաաթ Զտէն 1/1 է գատար Պէյօլլ-
լուտաքի խանէսինտէ դապուլ իտէճէ-
կիւնտէն, իւնըք քէյֆիլլէթ իպթիտար
գըլընմըշ տըր:

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԱՎԱՐԻՍԱՆՈՒՄ
Վիեննա, 11 մարտ
Պիւտեճ իւզէրինէ ալըլան միւնա-
տէլէ գարանտը. Բէյլլէթ մէճլիսի,
հիւ քիւմէթլին գանուն լայիհասընը
թահսին իլլէտի:
Պու կիւնտէն պաշլաեարագ, ակս-
շամքի պօրտա լաղվ օլումիւշ:
Իթմիլլէ
Բիլլ, 11 մարտ
Մած ճիլի տիւնքի կիւն վէֆաթ իյ-
լէտի:

Բօմա, 11 մարտ
Գամարտա Մած ճիլիլլինն զիլլընն
պիր հիւրմէթ օլմագ իւզըն նուլթլար
իրատ օլումիւշ:
Պիւտեճ իւզէրինէ գուրա վիլիլ-
տիքտէն սօնրա, գապիլլէթօտա պիր
թագըմ թէպէտտիլլաթ վագը օլաճա-
ղընա պէքլէնմէքտէ տիր:

ԱՆՄԱՆԻԱ
Գօլօնքը, 11 մարտ
Գօնթ տը Շամպօր, չէհրիլիլլէն
կէլտի:
Յիւլիս
Բարիս, 11 մարտ

Մ. Լըֆըրանըն գանուն լայիհասը,
հալէա ֆիլլէրլէրի մէշըլլը գըլմագտա
տըր:
Պու պապտէ հիւ քիւմէթ իլլէ դօ-
միսին միանէսինտէ պիր իթթիֆագ-
հուսուլէ կէլիլ տէյի զանն օլումիւշ գ-
տա տըր:
Բըրէնա տը կալ, տիւնքի կիւն Բա-
րիսէ կէլտի վէ պու կիւն վէրսալլատ
Մ. Թիլլէր թարաֆընտան գապուլ օլում-
տա: Միւշարիլլէյի հագրէթլէրինն
երկրիւնտէ, սալա խաաթալըք Էսէրի
կէօրիլլէմէքտէ տիր:

Խորանեատան ալտըղըմըք խապէր-
լէր, Գարլօս թարաֆտարանը իլէ,
ճիւմհուրիլլէթ թարաֆտարանը վէ է-
սասէն իսլահաթ թալապ իտէնլէրին,
հիւ քիւմէթլէ գարըք պիրլէյիլլ օլումագ-
լարընը, ֆագաթ, պու կիւնէ գատար
հիլ պիր իսեան թէճիլլէպէսինն գալ-
գըլընմըշ օլմաաղըքն պիլտիլլէքտէ
տիրլէր:

ԹԻԻՐԱՊԵԱՆ

Լիւբլուք 9 մարտ
Միւլիլլիլ Նիւի Որլէանս բամալու,
Բէնա
Սաթըք 10,000 պալէա
Բիսպա աղըր, ալիւմէքտէ
11 1/2

տան, վէրուհւան թագաւորն տան փէլէր վան հօտն, վէ հօտն սանաթ լէօն ինթօվէն վէ Ժ. Պրէնֆանթ Նամ ավօ. գաթտան միւրէքքէպ տիր :

Մէրգ ուման ինսանքէրվէրէր, քեաֆֆէյի մէտէնի վէ նիյէթի խայրիյէ սա. հիպի օլան ինսանքաւ, կէրմիյէթ իւզ. րէ միւրաճաթ իտէրէք, պէօյիւք մէ. սէլէյի թաճթ թէֆթիյէ ալմալարը, մէնիւյէթ իւզէրինէ միւզաքէրէ իյ. լէմէլէրի, վէ քէնտիլէրի պիր թա. գըմ հէմէֆքեար պուլմադ իչին, ապա ղայրէթի էլտէն պըրադ մամալարը իչին տալէթ օգուլմադ տըրլար :

Պու շէյ, պաշլըն միւտալէմէթ վէ սէպաթլէ պաշա չըգար պիր իշ տիր :

Սուլ իթթիֆադըն միւնիտիլէրի, պաշա չըգարաճալարը թէնպպիւլէ. րին նէ տէրէնէ միւլքիլ պիր շէյ օլ. տուղունու պիրլէր :

Քեաֆֆէյի հիւքիւմէթլէրտէ էօյլէ պիր ֆըրգա վար տըր քի մուհարէպէ օլտուն իչին մուհարէպէ արգուլէր Մէգ. քիւր ֆըրգա մուլաթիֆ պիր ֆըրգա հուսուլէ կէթիւմէք գօյալ շէյ տէյիլ տիր, էօյլէ պիր ֆըրգա քի, միւսլիս վէ ճիւսի ինսանա լաեք պիր բօլիթի. գա հուսուլէ կէթիւմէք իչին նիյաթը խայրիյէտէ պուլունան միւլէթլէր, մէգ. քիւր ֆըրգայը քէնտիլէրէ մուլմիլն ալ. սընլար :

Իթիգաւոր գալի սահիպի օլանլա. րըն պաշլըն իյիտիլի, ապա մէյիտու օլմամադ տար :

Պիր թագըմ սահիլէրլէր վար տըր քի զահիրէ չըգադլարը էսնատէ, է. հալի անլէրի թալիդէ ալմը, հալ պու. քի, ոսնրատան հէր քէս գապուլ իյլէ. միշ տիր :

Պիւլ միւզալաղա էօյլէ մէմուլ ի. տէրիգ քի, վագըթ միւրուրի իլէ, սուլս իթթիհաւորը վիճուտէ կէթիւմէլէրին էֆքեարը տալի ումուլէն գապուլ օ. լունաճադ տըր :

Պուլարըն թէնպպիւլի եալաշ եալաշ իլէրի կիտէր, ֆադաթ պաշա չըգաճաղը շիւրհէսիլ տիր :

Չօգ տէֆա պու կիւն ի ճրասը միւմ. քին օլմաեան պիր խէեալ սաեըլան շէյ, եարըն սահիլէք օլուր :

Ֆիլէմէնքէքի սուլս իթթիֆադը շիւրքէթիւի հուսուլէ կէթիւմէլէրին վիրտիլէրի իշարէթ, ճահիլ աւալա. րըն ղէվրէնմէլէրին իշ եէրինէ գօյ. մագաքըն, սահիլ պիր էֆքեարը գա. պուլ իտէն ղայլէթ ագըլը վէ եիւքսէք տուլիւլուլ քեաֆֆէյի ինսանլարտան գապուլ օլունաճադ տըր :

Մէրգ ուման ինսանլէրվէրլէրին պու սուրէթլէ տալէթ օգուլմալարը իլէ, զալթէն ինիլիթէրա, Միւնթէմէայի Ա. մէրիգա, Ֆրանսա, Ալմանեա, Պէլճի. գա, Ըլլիլիյէր, Իթալիա վէ իսրան. եատա պուլունան պիր չօգ շիւրքէթլէր տահա ղիեատէ վէ թէնտիլի սու. րէթտէ իշ կէօրէնէքլէր տիր :

Եալընը, քեաֆֆէյի մէմալիքլէր. տէ պուլունան ինսանլէրվէրլէրին, ումուլուն խայր ու մէնֆաթթընա ա. յիտ օլան մէգքիւր թէնպպիւլի եար. տըմ իթթիլէրի իլէ տիր քի, ճիւսի ին. սանըն, մուհարէպէլին վահշի դուլվէ. թինէ գալը իթթիլ բրօթէսթօնուն թէնտիլ օլուլ, հիւքիւմալար վէ միւ. լէթլէր թարաֆընտան իիչնաղարը տիգը ալմա ալմաճադ տըր :

Պէօյլէ պիր շիւրքէթլին պիղտէ տա. խի թէնէքքիլ իլլէմէսի շէտիտէն ար. ղու օլունուր պիր շէյ տիր :

Թիւրքիտա պուլունան միւլթէլիֆ միլլէթլէրտէ եիւքսէք ագըլը վէ ճէ.

սուր եիւրէքլի պիր թագըմ մէրտ ա. տալար վար տըր, պուլունար պիր եէ. րէ կէլիպ, տէտիլիմիլ կիպի պիր շիւ. րէթ հուսուլէ կէթիւմէլ տիրլէր :

Պիւ քէնտի թարաֆընտան, էլի. միլլտէն կէլիլի գատար քէնտիլէրէ մուլմէնէթ իլլէմէքլիլի քէնտիլլէր պիր շէրէֆ աւտ իտէրլիլ :

(Թիւրքի)

ՄԷՔՈՒԳԱ

Մաթամօրաստան ալաֆրանկա իւ. տրվար Յ թարիլի իլէ չէքիլիլ օլտու. ղու հայտէ, Մօրնիլի Բօսթ ղաղէթա. սընտա օգուլուն պիր թէնէլլարաֆ աթի. տէքի հալաթիլէրի վիրմիշ տիր :

Ճէնէրալ Նէրնիլի գօմանտաքնտա պուլունան հիւքիւմէթ աւաքիլի իլէ, ժէնէրալ Տօնաթի կէրանըն գօմանտա. սը թահթընտա օլան ապըլար միւնէ. ռինտէ գալիլա վուգու պուլարադ, հիւքիւմէթ աւաքիլէրի թէքիլ սու. րէթտէ թար ու մար իտիլիլէր տիր : Ապըլար Չիլգաթէգա նամ պիւլիւք շէ. հիւրի գապթ իլլէտիլէր : Ժէնէրալ Թալէնթանա, պազը գալան հիւքիւ. մէթ աւաքիլի իլէ պէրապէր, աճէլէ իլէ վէ քէմալի գարընգըլգըլա գալ. մըշ վէ ապըլարն սիւարի աւաքիլէրի թարաֆընտան գօլալանմըշ տըր :

Ճէնէրալ Գօրէլալ, Նէրնիլի եար. տըլմէնա գօլմագ իչին, 2000 նէֆէր աւաքէրլէր իլէ պէրապէր, Սան-Լիւի. Բօսթօլիտէն էօլա չըգմըշ տըր ֆադաթ իլ. րէք կիճ գալըն իտի, չիւնքի Գօրէլալ մէյտանը մուհարէպէեէ եէթիլիլիլ. տէ Նէրնիլի աւաքէրլէրի, գըշ իրինի չէօղմիւլէր իտի :

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ ԳԵՐԱԼԻՉԱՍԵՐԵՆ ՇՈՒՍԵՆԱ ԳԱՐԵՐ ԽՅՐԱ ՕՈՒՆԱՆ ՍՈՒՅԻ ԳԱՍՏ

Իշ պու բաղար իրթէպի կիւնիւ վա. րիտ օլան բօսթի վարօրու իլէ ալընան ղաղէթալար, ալաֆրանկա իտար. թընտա էօյլէտէն սօնրա վիթթօրիա գըրալիչա. սը հաղթէթլէրինէ գալըն իճրա օլունան սուլի գատա հաղթընտա պիր թագըմ թաֆսիլի մալիւմիսթ վիրմիլլէր տիր : Միւլարիլէյհա հաղթէթլէրի, բըրէնա Արթիւր, բըրէնա Պէաթրիս վէ Լատի Չըրըլ իլէ պիրլիքտէ օլարագ, արագա իլէ Սէն Ժամ սարաեքնտան ալտէթ իյ. լէտիքտէ, Արթիւր Օ'Գօնօր իսմիլտէ պիր տէլիգանը, Պիւքէնկամ Բըլաս պաղլէսիլին իտա գարուսունուն բար. մագըլըլ իւզէրինէ չըգմըշ օլտուլու հայտէ, թապանճա իլէ գըրալիչա հաղ. րէթլէրինէ նըշան ալմըշ տըր : Մէգքիւր թապանճա, տէյիլ եալընը պօշ, հաթ. թա, օլ գատար էսքի պիր սիւահ իտի քի, էկէր տօլմուշ օլա իտի տալի, ալթէշ ալմաեաճաղը թահգըղ օլունմուշ տուր : Էօյլէ կէօրիլիւր քի եարըմ տիլմանէ օլան մէրգուլ տէլիլգանը, ֆէնիլն մուհալալարըն սալը վիրիլմէ. սինէ մուլաֆիթադ օլուր իսմիլի իլէ, մէգքիւր ճիւնայէթի տիւլիլիլիլ տիր : Միւլարիլէյհա հաղթէթլէրի, մէգքիւր ճիւնայէթ ճէնկեալմէնտա, ղիեատէ սօ. ուգ գանլըլըք իպըրալ իլլէմիշ տիր :

Մ. ՏԸ ՊԵՐՄԱՐԳ ՎԷ ՊԵՆՃԻԳԱ

Պէլճիգա վէ Լիւքսանպուրկ տէմիր եօլարըն իլլէթիլմէսի մատէսի հաղ. գընտա, պու տէֆա Մ. տը Պիլմարը թարաֆընտան Պէլճիգա հիւքիւմէթի. նէ իրալ գըլման հէնի նօթա, բօլի. թիլգա տալիլէրլէրինտէ ֆիլիլլէրի ղի. եատէսիլլէ մէյուլ գըլմըշ տըր : Մ. տը Պիլմարը, մէգքիւր նօթաքնտա, մէգ. քիւր տէմիր եօլարըն իլլէթմէք իմ. թիլգանըն, պիր Ալմանեա գուլման. եաքնա ինալէսիլի գաթիլէն թալապ

իլլէմէքտէ տիր : Պէլճիգա հիւքիւմէ. թի իլէ, պէօյիւք տուգալըք (Լիւք. սանպուրկ) մէգքիւր թէքիլիլէ գաթի. Էն րէտա իւզրէ ճէվապ վիրմիլլէր տիր :

ՅՈՒՆԱՍ ՕՐՏՈՒՍՈՒ ԶԱՊԻՍԵՐԵՐԵՆ ՄԱՍԵՐ

Պու տէֆա պիւտնէ գօմիսիօնունա թագաթիմ օլունան րէսմի պիր բարօր. թօտա օգուլտուղունա նէղաքէն, ֆը. րանսա օրտուսու մարէշալ վէ ժէնէ. րալլարը, սէնէտէ աթիտէ պէնան օ. լունտուղու գատար մաշալ ալմագտա իմիլլէր, եանի, Վէրսայլ օրտուսու պաշ գօմանտանը մարէշալ Մաք-Մա. հօն 70 պին ֆրանք, իւհտէլլիլտէ գօմանտանըք պուլունմաեան սալիլ մարէշալարտան հէր պիրի, 30 ար պին ֆրանք, Բարիս վալիսի ժէնէրալ Լատ. միրօլ 50 պին ֆրանք, վէ Վէրսայլ. տաքի ֆըրգալի օրտուլարըն գօման. տանլարը օլան Մօնթօտօն, Պաթալ տիւ Պարէ, Տուէ, Գըլէնյան նաման ժէնէրալար, 35.000 ֆրանք, Լէօն օր. տուսու գօմանտանը ժէնէրալ Պուր. պաքի 35.000 ֆրանք, վէ թապուր ժէ. նէրալլարընտան հէր պիրի 20.700 ֆը. րանք սէնէվի մաշալ ալմագտա տըրլար :

ԱՎՍԹՐԻԱ ՎԷ ԲՈՒՍԻԱ

Ժուրնալ տը Սէն Բէթրսպուրկ նամ Բուս գաղէթաքնտա շու վէճի իլէ օ. գունմուշ տուր :

Բուսիա հաղթընտա ֆէնա սէօյլէ. յիպ իթթիւրա իթմէքիլքտէն վաղ կէ. լէմէքիւք, պաղը վիէննա ղաղէթալա. րընա աղըր կէլմէքտէ տիր : Մէգքիւր ղաղէթալար, պու տէֆա Մէսաթ Ե. Փիսիլէ նամ րէսմի գաղէթանըն նէշը իլլէտիլի հիւքիւմէթ բըրօկրալմընէ էմիլ իթիտալ իւզրէ օլտուղունու թա. նըմամաղըք իտէնէեէրէք, մէգքիւր բըրօկրալմը, Բուսիա հիւքիւմէթիլին բօլիթիգաքնտա թէպէտիւլաթ վա. գը օլմուշ օլտուղունա պիր ալէամէթ աւտ իլլէմէքտէ, վէ պունուն խալի. սանէ սուրէթտէ օլմուշ օլմաք հաղ. գընտա շիւրհէեէ ղահիպ օլմագտա տըրլար :

« Կէշմիլ վագթըն թէվարիլիլի, մուլաթթալ պիր շէյ եէրինէ գօյմա. եան պիր աւտամ, մէգքիւր րէսմի ղա. ղէթանըն, մէգքիւր սուլմի միւլա. լէալարը նէշը իլլէմէսի իլէ, Բուս գա. պինէթօսունուն էօթէտէն պէրու տէ. վամ իւզրէ կէլմիշ օլան բօլիթիգաք. նը պիր տէֆա տահա թապաթ իթ. միշ օլտուղունու աշիքեար կէօրիւր :

Շիմալիլ թէվարիլիտէ, պու տէ. տիլիլիլ թապաթ իտէր պիր թագըմ մանէալը թարիլիլէր վար տըր :

« Լիլէր, սէօյլէնտիլի կիպի, Բուսիա, հըրսը շան ու թամա նիւնթէրիլտէ պուլունմուշ օլա էտի, անլէրի 1829, 1837, վէ 1848 սէնէլէրինտէ մէվգըլի իճրաեէ վաղ իտէպիլիլ իտի : Շու սօն թարիլի, եանի 1848 սէնէսիլի, վիէն. նա ղաղէթալարըն խաթընտա օլմա. լը տըր :

« Բուս գապինէթօսու, սէօյլէնտիլի կիպի, բօլիթիգա տուլղուլարըն քէն. տիւնէ գըլտուղալմաեքալ, իլլապըլ. լը միւլալէալար իտէրէք Ավսթրիա իլէ թիւրքիալը, էվրօպա միւլաղէնէսինէ իլլէթիլալը ունտըրլար աւտ իլլէմիշ, վէ Բուսիանըն ումուլի մէնֆաթթա. րըն, Էվրօպանըն սուլս ու սալահ, նիլգամը պէշլիլլէ, վէ բօլիթիգաքնտան մէնաֆիլի ումուլիսիլտէն աեքումմըշ տըր :

Վագալար, մէգքիւր հիսապարըն տօղրուլղունու եալանա չըգարալիլ. տիլէր : Մէգքիւր հիսապարըն, գօնու հիւքիւմէթլէրին մէնֆաթթալարը խայր.

խահանէ սուրէթտէ թահթը նագարը տիգաթա ալընմըշ, վէ Բուսիանըն իլ. վ. րօպա հաղթընտա օլան ումուլի վագի. ֆէլէրինի տօղրու հիսս իլլէմիշ օլմա. սընա վէ հըրսը շան ու թամա եօլուն. տա, հիւ պիր կիլլի նիւնթէրի պուլուն. մուշ օլմաքըլմա պիր իսպաթ տըր վէ պուլունա պէօյլէ օլտուղունու քիմնէ ին. քեար իտէմէգ :

« Վագա Գըրմ մուհարէպէսի, Բու. սիա հիւքիւմէթիլին իթիգալարընը ղիեատէսի իլէ թէպալիլ իլլէմիշ տիր :

« Հալ պու քի օլ վագըթտան պէրու, վիէննատա պիրպիրլէրի եէրինէ կէշ. միշ օլան պիր թագըմ թապինէթօլա. րըն իթթիլալ իլլէտիլլէրի թալիլ ու հարէքէթէ րաղմէն, վէ Ավսթրիա ղա. ղէթալարըն իսլահ գապուլ իթմէգ խուսուլմէթին րաղմէն, Բուսիա հիւ. քիւմէթի, քէնտի (Ավսթրիա) բօլիթի. գաճա թագսիլաթալարըն նէթիլէլէ. րիլի, նէ Ավսթրիա իչին աղըրալմագ. վէ նէ տալի, քէնտիլինէ համ օլունան հըրսը շան ու թամալարը իչին անլէր. տէն իթթիֆատէ իթմէք իսթմիլ տիր, եալընը քէնտի տալիլի իլլէրի իլէ մէշ. ղուլ օլուպ, կէրէք 1829 տա վէ կէրէք 1866 տա, նէթիլէլէրին քէշիլ իլլէտի. կի մուհարէպէլէրին էօնիւնիւ ալմագ իչին պիւթիւն թէէսիլիլի իլլէթմիշ տիր : Իլք էվիլ, սուլս ու սալահ իւզ. րէ մէյվէրէթ իտիլէրէք, մէգքիւր մու. հարէպէլէրէ սէպէպիլէթ վիրէն մու. արագալարը, օրթատան տէֆ իթմէյէ չալըմըշ վէ մուհարէպէ բաթլադ վիր. տիլիլտէ իսէ, պիթարաֆ տուրտուղու իլէ պէրապէր, սուլս ու սալահ ու մուլմիլին վէ ահտանմէլէր իւզէրլինէ միւհաթս օլան միւլաղէնէսիլն գաղապը խայրընա օլարագ տուրմագաքըն չա. լըմըշ տըր :

Իմտի, աշիքեար կէօրիլտիլիլ վէճի իւզրէ, Մէսաթ Ե. Փիսիլ ղաղէ. թաք, էօթէտէն պէրու Բուսիա հիւ. քիւմէթիլին իթթիլալ իլլէմիշ օլտու. ղու իթթիլալ բօլիթիգաքնտան բըրօ. կըրալմըն պիլտիլմէսի իլէ, եէնի պիր շէյ պիլտիլմիշ տէյիլ տիր : Սըլալ մէ. սէլէլէրի իլէ օլան միւհաթսպալարը. նա կէլինէ, օնլար տալի գարալաշ. տըրլմըշ տըր, չիւնքի, աղ, աւա. լէթ վէ տօղրուլուք իւզէրինէ միւհա. սէս տիրլէր :

Բուսիա հիւքիւմէթի, քէնտիլիլի, քէնտի ճիւնիլտէն օլուպ, ֆադաթ իւ. րօպատա էօթէ պէրի տաղըլմըշ օլան միլլէթլէրէ րապթ իտէն հիւսնի թէ. վէճիւհա պաղալարըն հիւ պիր վագըթ թէքը իթմէմիշ տիր :

Պունլար, ղայլէթլէ հաղթը վէ թա. պիլի տուլղուլար օլուպ, հիւ պիր հիւ. քիւմէթի, անլէրի թանրմամաղըք ի. տէմէգ : Բուսիա հիւքիւմէթի, մէր. գուլուն միլլէթլէրի իտեանա թահիլ. իլլէմէմիշ տիր, չիւնքի պէօյլէ եար. մագ, նէ քէնտի մէնֆաթթալարըն տըր, վէ նէ տէ մէգքիւր միլլէթլէրին :

Բուսիանըն, Սըլալ միլլէթլէրի ի. չին արղուլէտիլի շէյ եալընը բօլիթի. գալիլալըք տըր ղիւրա, պիր ինսանըն, ագըլանէ ուրթէթտէ հարէքէթ իթմէսի լաղըմիլլէրիլի կիպի, միլլէթլէրին տա. խի, բօլիթիգաեա աշիլա օլարագ, օ. նա կէօրէ հարէքէթ իլլէմէլէրի լաղըմ տըր :

Ավսթրիա իչին տալիլ շու պուլուն. տուղու պուլարանտա պունու արղուլէր :